

כמה עולה עוגת השוקולד של סבתא?

ד"ר נתן פרבר (17.11.2013)

מזה מספר שנים מתנהל ויכוח המתאפיין ע"י מה שנקרא בשפה עממית - Sharing of Ignorance (בתרגום חופשי – בורות קולקטיבית) - זה הוויכוח הנצחי על עלויות טילי "כיפת ברזל". הבה נשים סוף סוף מספרים אמיתיים על השולחן.

1. עלות הטיל (טמיר) על פי הצהרות ראש מנהלת הגנה אווירית ברפאל יוסי דרוקר היא 100,000 דולר. הוא אמר זאת פעמיים: פעם בראיון טלוויזיוני לכתב אמריקאי ופעם לידיעות אחרונות, מיד בתום "עמוד ענן". לכן לכל המספרים האחרים, לאינפורמציות של "יודעי דבר", לספקולציות העיתונאיות, ולמאמצי האוהדים אין ערך ואין תקפות.

2. לכל מערכת נשק יש הוצאות פיתוח. הוצאות הפיתוח של כיפת ברזל, היו עד כה קרוב לארבע מאות מיליון דולר (כמיליארד וחצי ש"ח). כמה טילים יוצרו עד כה? אם סופרים את כל האירועים בהם השתתפה הכיפה, פחות מאלף. נניח שנוצר מספר כפול מזה. נלך עוד צעד: נניח שנייצר 4000 כיפות (מספר דמיוני!). המשמעות: אפשר להוסיף לכל טיל עוד 100,000 דולר.

3. מדינת ישראל התניעה פרויקט בשם: "הגנת ערי ויישובי ישראל". השם איננו: כיפת ברזל. כיפת ברזל היא רק חלק ממנו. מה זה אומר? שכל ההוצאות של הגנת יישובי הדרום שכיפת ברזל איננה מסוגלת להגן עליהם הם חלק מאותו פרויקט. כך לימדו אותי חברי הכלכלנים. כמה הוציאה ממשלת ישראל על הגנת היישובים? קרוב לארבע מאות מיליון דולר. כלומר: עוד 100,000 דולר לכל טיל. כמה צברנו עד כה? 300,000 דולר.

4. על מה לא דיברנו? לא דיברנו על עלות הקמת המערך הצה"לי: סוללות, רכבים, מכ"מים, חיילים וכל השאר. כמה זה עולה לנו? מאות מיליוני דולרים. רגע, רגע. מי בדיוק שולח את הצ'ק?

אני סבור שהרעיון מתחיל לאט, לאט להתבהר. עכשיו מגיע הסיפור הכי מעניין. בכל יירוט נורות שתי כיפות.

במערכת הביטחון אומרים: נכון. עד "עמוד ענן" זה היה המצב. ב"עמוד ענן" התחלנו לירות כיפה אחת (בכיר במערכת אמר: לא אחת, אבל זה היה המצב ברוב המקרים). גם זה לא מדויק. אפילו באירוע האחרון (הירי על שבי ציון) נורו 8 כיפות בארבעה יירוטים.

בין לבין התפרסם ראיון במקומון של רחובות. שם סיפר קצין צעיר על הרגעים הדרמטיים שחווה במלחמה ועל איך ברגע האחרון שיחרר שתי כיפות (מה שהוא עושה בכל ירי) והציל סוללה אחרת מפגיעה. מערכת הביטחון שכחה לצנזר מקומונים?

לבסוף, משהו די אלמנטרי.

כל מי שעוסק בטיילים יודע כמה עולה כל תת מערכת בטיל א"א או ק"א. בדיוק כמו שסבתא יודעת כמה עולה כל מרכיב בעוגת השוקולד שלה. לטיל יש מנוע, ראש ביות, מערכת סרב, ראש קרבי, מערכת היגוי, מבנה ועוד. לכל פריט יש מחיר (ולא ייאמן, גם אפילו מחירי סוף עונה). אבל, הכתבים הצבאיים לא יודעים לקרוא נתונים, לא מתאמצים לערוך תחקירים, מפחדים ובעיקר מסתמכים על בורות האזרחים. על רקע זה לא קשה להבין איך נפוצות אגדות חדשות לבקרים על "פתיחת קו ייצור שיוזיל באופן משמעותי..." וכו'.

קיצורו של דבר: השאלה איננה: כמה עולה טיל טמיר של מערכת "כיפת ברזל". השאלה היא כמה עולה ניסיון יירוט? להערכתי לפחות חצי מיליון דולר ומי שרוצה לשוחח על כך, מוזמן.